

Jumalateenistus Nõos P, 16.04.23 kell 11.00, *Quasimodogeniti*

Lektsioonid: Sk 8:6–8; Ap 3:12–20

Pihikõne: Lk 6:46

Jutlus: Jh 21:1–14

Laulud: 103 (1–5); 11 (1–3, 4); 272 (1–3); 120 (1–3)

Pärast seda ilmus Jeesus jüngritele veel Tibeeriase järve ääres. Aga ta ilmus nõnda: Siimon Peetrus ja Toomas, keda nimetatakse Kaksikuks, ja Naatanael, kes oli Galilea Kaanast, ja Sebedeuse pojad ja veel kaks tema jüngritest olid seal koos. Siimon Peetrus ütles neile: „Ma lähen kalale.” Nad ütlesid talle: „Me tuleme sinuga kaasa.” Nad läksid välja ja astusid paati. Ent sellel ööl ei püüdnud nad midagi. Aga koidu ajal seisis Jeesus kaldal. Ent jüngrid ei teadnud, et see on Jeesus. Jeesus ütles siis neile: „Lapsed, on teil midagi leivakõrvaseks?” Nad vastasid talle: „Ei ole.” Aga tema ütles neile: „Heitke noot paremale poole paati, siis te leiate!” Nad heitsidki, ja ei jaksanud seda enam tõmmata kalade hulga tõttu. Nüüd ütles jünger, keda Jeesus armastas, Peetrusele: „See on Issand!” Siimon Peetrus, kuulnud, et see on Issand, võttis kuue ümber, sest ta oli alasti, ja hüppas järve. Aga teised jüngrid tulid paadiga – nad ei olnud ju kaldast kaugemal kui umbes kakssada küünart – ja vedasid noota kaladega. Kui nad nüüd tulid mäele, nägid nad valmis lõket ja selle peal kala ning leiba. Jeesus ütles neile: „Tooge neid kalu, mida te praegu püüdsite!” Siimon Peetrus läks üles ja tõmbas mäele nooda täis suuri kalu, arvult sada viiskümmend kolm. Ja noot ei rebenenud, kuigi neid oli nii palju. Jeesus ütles neile: „Tulge sööma!” Ükski jüngritest ei julgenud temalt küsida: „Kes sa oled?“, sest nad teadsid, et ta on Issand. Jeesus tuli ja võttis leiva ja andis neile, ja samuti kala. See oli Jeesusel juba kolmas kord jüngritele ilmuda pärast surnuist ülestõusmist.

Matteuse evangeeliumi lõpus Mt 28:20 ütleb ülestõusnud Jeesus Galileasse kogunenud jüngreile: „Ja vaata, mina olen iga päev teie juures ajastu lõpuni.“ Ühe võimaliku pildi, kuidas Jeesus oma jüngrite juures iga päev viibib, annab meie tänane Johannese evangeeliumi lõpust pärinev kirjakoht. Rõhutan siinkohal just väljendit „iga päev“ ja seostan seda oma jutluse kontekstis väljendiga „igapäevane“, mis tähendab tavalist, argielu puudutavat. Jeesus on meie, temasse uskujate juures esmalt just meie igapäevases töös ja võitlustes, sest selliseid hetki ongi meie elus ju kõige rohkem. Meie kirjakahale eelnevas peatükis, Jh 20 kirjeldatud olukorrad, mil Jeesus ilmub oma jüngreile suletud uste taga, on siiski väga pidulikud momendid, võrreldavad jumalateenitusega, millel toimub lisaks midagi erakordset – jüngreile ilmub ootamatult nende Õpetaja ja Issand!

Jh 20:20 on öeldud, et jüngrid said Issandat nähes rõõmsaks ning kindlasti oli moment, mil Jeesus läkitas jüngrid koos Püha Vaimu õnnistusega enda esindajatena maailma, ülev ja harras. Veelgi ülevam ja hardam võis olla moment, mil uskmatu Toomas veendus enda seatud tingimustele vastavalt Jeesuse surnuist ülestõusmises ja ütles otse välja suure tõe: „Minu Issand ja minu Jumal!“ Oleme kindlasti endagi elus kogenud palju ülevaid ja hardaid momente – mitte ainult kirikuga seoses, vaid ka muidu. Näiteks lõpetame suure vaevaga suure töö ja pälvime selle eest suure tunnustuse. Või austatakse meid meie tähtpäeval. Tunneme end lugupeetuna, vajalikuna, õnnelikuna ja tänulikuna.

Kuid inimeste ülevad ja hardad hetked jõuavad õhtusse ja algab uus päev. Küll on raske naasta jälle argipäeva, mis võtab meid vastu uute kohustuste, pingutuste, ebaõnnestumiste ja kannatustega. Tahaks enne neid raskusi hüüda nagu Goethe Faust: „Oh ilus hetk, oh viibi veel!“ Või ka nagu Peetrus kirkastamismäel hüüdis Jeesusele: „Issand, siin on meil hea olla!“ Kuid ilus hetk möödub ja pilv varjas ka Peetruse kauni nägemuse.

Midagi sarnast kogevad jüngrid ka meie tänases kirjakohas. Ülevad ja hardad hetked koos ülestõusnud Jeesusega ei takista argipäeva tulekut ja Galileas viibivad jüngrid mõistavad, et peavad vaatama, kuidas edasi elada. Tuleb tööle minna, et elatist teenida!

Mainitud seitsme jüngri hulgas on vähemalt kolm kalurit – Peetrus ning Sebedeuse pojad Jaakobus ja Johannes – ning Peetruse paat ja kalastustarbed lähedal. Jüngrid lähevadki koos Peetrusega

Tibeeriase ehk Galilea ehk Geneetsareti järvele kala püüdma, ehkki osad jüngrid pole selle kunstiga arvatavasti varem kokku puutunudki.

Jüngrite pingutusi ei saada sel ööl edu – just ööl, sest kalale mindi tava kohaselt just õhtul, et hommikul oleks võimalik rannal müüa värsket kala. Võime ainult kujutleda jüngrite pettumust, mis on nii karjuvas vastuolus neid hiljuti vallanud ülevuse ja hardusega!

Ja just sel momendil kõnetab neid u 100 m kauguselt kaldalt Jeesus. Jüngrid ei saa kohe aru, et neid kõnetab Jeesus ise. Ka Jeesuse küsimus „Lapsed, on teil midagi leivakõrvaseks?“ on tegelikult kahemõtteline. Siin tuleb meelde kulunud anekdoot kellestki, kelle ukse taga helistatakse öösel uksekella ja küsitakse, kas puid on vaja. Peremees vastab pahaselt, et ei ole vaja. Ja näeb hommikul, et ta puuriit ongi kadunud.

Jeesuse küsimust võis tõlgendada esmalt nii, et küsija palub jüngrilt endale kõhutäit. Ja ma kardan, et jüngrid mõistsidki oma väsinud pettumuses ebaõnnestunud kalaretkte pärast võõra mehe küsimust just nii.

Küllap olete tihti kogunud, et kui midagi ebaõnnestub, siis järgneb sellele veel muidki näilisi ebaõnnestumisi – justkui kiuste. Tihti valab keegi oma sobimatu ütlemisega meie pettumusele veel „õligi tulle“. Alles hiljem saame ehk aru, et see ebamugavuste kobar oli hoopis meile õnnistuseks: kas andis hea õppetunni või päästis mõnest suuremast jamast.

Ka meie kirjakohtas laseb Jeesus jüngril oma kahemõttelist küsimust kohe mõista esialgsele vastandlikus valguses: selgub, et ta ei küsi toitu mitte enesele, vaid hoolitseb hoopis jüngrite endi pärast! Miks muidu ütleb ta jüngrile: „Heitke noot paremale poole paati, siis te leiate!“

Selline hoolitsus, millele eelnes ju ka hellitav kõnetus „lapsed“, täidab vähemalt ühe jüngril südame sellesama ebaargise ülevuse ja hardusega, millest ülal juba juttu oli. Jünger, keda Jeesus armastas, ütleb Peetrusele: „See on Issand!“ Jälle kord antakse sellele jüngrile, keda Jeesus armastas, Pühast Vaimust uskuda midagi, mida teised veel ei märka – esimene kord oli ju Jeesuse tühjas hauas, kus see jünger nägi surilinu ja higirätikut ning uskus, et Jeesus on surnuist üles tõusnud!

Ma julgen üldistada, et alati leidub keerulistes olukordades meie hulgas inimesi, kes saavad juhatust Issandalt otse Pühast Vaimust. Ja alati leidub inimesi, kes nende juhatust omakorda usaldavad. Sellele tuginebki koguduseelu. Seepärast on koguduses rasketes olukordades alati lahendus lähemal kui väljaspool kogudust: leidub inimesi, kes suudavad olukordades näha Jumala abi ja kinnitavad seeläbi ka teisi. Mõelgem kasvõi Pauluse laevahuku-loole Ap 27.

Ma ei tea, kas kõik seitse jüngrit kohe taipasid, mis juhtus, kuid nad olid kõik ühes paadis koos jüngriga, keda Jeesus armastas ja lasid toimuval sündida. Peetrus, mõtlematu ja impulsiivne nagu alati, hüppas küll paadist vette, kuid võib-olla oli tal meeles ebaõnnestunud järvelkõnd ja ta otsustas uuesti proovida? Ja võib-olla nüüd see tal õnnestuski, sest kummalisel kombel ei kõnelda Peetruse tegevusest sel hetkel, kui jüngrid paadiga noota vedasid ja üles mäe peale Jeesuse juurde läksid.

Siin peitub hulgaliselt sümboolikat. Jüngrid hoolitsesid Jeesuse juhutatud kalade kaldale toimetamise eest. Peetrusel aga õnnestus paarisajakilone noot üksi mäe otsa Jeesuse juurde sikutada, kusjuures noot ei rebenenud. Kas ei võiks seda tõlgendada nii, et Jumal kingib evangeeliumikuulutajaile ise hinged nagu kalad võrku, kuid Kristuse kirik, keda esindab võtmehoidja Peetrus, viib need otse Jeesuse juurde. Kõlab üsna katoliiklikult. Kas ei tuleks järgnevat Jeesuse pakutud söömaega mõista ka missaohvri tähenduses?

Kuid ei. See, mis järgneb on, jälle tõlgendatav üsna tavapärase söömaajana, millega annab siduda nii luterliku kui ka sellest enam armulauda kui mälestussöömaega rõhutava kalvinistliku armulauaõpetusega. Istub ju Jeesus koos jüngritega ühisel söömaajal pärast rasket töö-ööd ning teenib neid leiva ja kalaga, seejuures mitte midagi nende uue tähenduse kohta mainides. Ja kui jüngrid ei julge Jeesuselt pärida, kas ta on ikka Jeesus, ehkki teavad väga hästi, et on, siis iseloomustab seegi väga hästi armulauaosalaja usku: armulaua pole tarvis Jeesuse poole hüüda, sest usk ütleb meie niigi, et ta on sellal koos meiega!

Alustasin jutlust viitega igapäevasele, argisele poolele kristlaste elus. Kokkuvõttes tahan aga öelda, et elus koos Jeesusega on argine alati imepärasel moel läbi põimunud pühaga. See on nii seepärast, et Jeesus ise ongi püha ja ta on meie argiaskeldusi alati jälgimas. Kui meie ümber on inimesi, või oleme lausa ise need, kes Jeesust argipäevas märkavad, siis muudab see meie argipäeva pühaks.

Seepärast ei tasu pärast pikka vaevanägemist „tühje nooti“ leides heituda, vaid ringi vaadata, kas pole läheduse näha ühte meest, kes küsib: „Laps, kas sul on mulle midagi anda?“ Ja kui sul pole, siis juhatab sulle kätte viisi, kuidas sa selle saad. Ta ei anna sulle ehk seda kätte, kuid näitab siiski, mil viisil selleni jõuda. Ja kui sa selles mehes tunnend ära Jeesuse, siis kutsub ta sind su töö vilja maitsma ja teenib sind hea sõbrana ise.

Aamen.